

Sprawozdanie z X Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Współczesna rodzina: perspektywy lokalne i europejskie”

Kraków, 23–24 października 2013

X Międzynarodowa Konferencja Naukowa pn. „Współczesna rodzina: perspektywy lokalne i europejskie” odbyła się w Krakowie, w dniach 23–24 października 2013 roku. Organizatorem konferencji był Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II we współpracy z Wydziałem Nauk Społecznych UPJPII, z Wydziałem Studiów nad Rodziną UKSW oraz Wydziałem Teologii Katolickiej Uniwersytetu Karola w Pradze (Czechy) i Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu w Lublanie (Słowenia). Patronat nad konferencją objął Jego Magnificencja ks. prof. dr hab. Władysław Zuziak, rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Obrady odbywały się w Bibliotece UPJPII. Konferencja odbyła się w ramach Krakowskich Konferencji Naukowych przy wsparciu Gminy Miejskiej Kraków – Urzędu Miasta Krakowa (szczególne wsparcie ze strony Wydziału Strategii i Rozwoju Miasta), a także Fundacji im. św. Królowej Jadwigi dla UPJPII w Krakowie, Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie i anonimowych darczyńców. Patronat informacyjny: Gazeta Krakowska, TVP Kraków redakcja Kroniki, Dziennik Polski, natomiast patronat medialny: radio PLUS, Radio Bonus.

Do Organizatorów konferencji wpłynęło kilkanaście listów okolicznościowych z Polski, Słowenii, Czech, Malty, Anglii i Walii – od biskupów i dziekanów wydziałów prowadzących kierunek nauki o rodzinie. Konferencja zgromadziła przedstawicieli nauk o rodzinie z Niemiec, Czech, Słowacji, Słowenii i Polski.

Głównym celem konferencji było dokonanie diagnozy aktualnej sytuacji rodziny w Centralnej Europie i wskazanie perspektyw i szans rozwoju i wsparcia rodziny. Obrady trwały dwa dni.

Gości i prelegentów powitał ks. prof. dr hab. Józef Stala. Słowa szczególnego powitania skierował w stronę współorganizatorów, dobroczyńców i uczestni-

ków, a także gości przybyłych z zagranicy. Wyraził również swoją wdzięczność dla wszystkich zaangażowanych w organizację konferencji. Następnie głos zabrał ks. prof. dr hab. Władysław Zuziak. Podkreślał, za Janem Pawłem II, że rodzina jest zwierciadłem społeczeństwa i odbija wszystkie jego problemy, dlatego trzeba na te problemy reagować. Potem, w imieniu dziekana Wydziału Nauk Społecznych, ks. prof. dra hab. Janusza Mastalskiego, przemówił prodziekan ks. dr Antonii Świerczek. Również, powołując się na słowa Jana Pawła II, przypomniał, że rodzina jest pierwszą i najważniejszą drogą człowieka. Z kolei prof. dr hab. Kazimierz Wiatr, senator RP, życzył wszystkim wielu owoców prowadzonych obrad.

Uczestnicy konferencji zostali zaproszeni do dyskusji wokół tematu przewodniego, jakim była aktualna sytuacja rodziny. W konferencji wzięło udział około 200 osób. Program konferencji był bardzo bogaty. Wygłoszono 4 wykłady plenarne, na 5 sesjach przedstawiono 31 referatów. O dużym zainteresowaniu problematyką, poruszaną podczas zaprezentowanych wystąpień, świadczyły żywe dyskusje, odbywające się zarówno podczas zaplanowanego panelu dyskusyjnego, jak i w przerwach konferencyjnych.

Wystąpienia rozpoczęły cztery referaty wprowadzające. Pierwszy z nich wygłosił ks. prof. dr hab. Stanko Gerjolj z Uniwersytetu w Lublanie. W swoim referacie, pt. *Biblical Families and Current Educational Challenges (Rodziny biblijne a aktualne wyzwania edukacyjne)* porównywał rzeczywistość biblijną do współczesnej. Już na wstępie autor podkreślił, że rodzina biblijna nie różni się bardzo od współczesnej, a człowiek biblijny od współczesnego człowieka. Człowiek biblijny tak łatwo się nie poddaje, a współczesny – częściej ulega depresjom. Odwołując się do historii Noego, Abrahama, Ezawa i Jakuba oraz Lei i Racheli ukazał rodzinę w kryzysie, rodzinę skonfliktowaną, a także tęsknotę za rodziną. Wskazał na znaczenie relacji w rodzinie, a także na konieczność rozwiązywania konfliktów rodzinnych najlepiej tam, gdzie się one zaczęły. Kolejny referat, pt. *Die Familie - ein Relikt aus der Vergangenheit oder das Fundament der Zukunft? (Rodzina - reliktem przeszłości czy fundamentem przyszłości?)* wygłosił ks. dr hab. Zbigniew Waleszczuk (Katholische Universität Eichstätt, Niemcy). Opisując najważniejsze zmiany społeczne w Europie Zachodniej, autor wskazał na trzy płaszczyzny ataków zewnętrznych na małżeństwo i rodzinę. Do zaniedbań dochodzi na płaszczyźnie politycznej (np. ułatwianie rozwodów, aborcji czy eutanazji), ekonomicznej oraz kulturowej (np. zagrożenia ideologii gender, propagowanie aborcji, także pourodzeniowej). Ks. Waleszczuk podkreślał, że działać trzeba globalnie, ponieważ lokalnie nie da się rozwiązać wszystkich problemów. Trzeci referat, zatytułowany *Rozdiely v interpretácii manželstva v súčasnej spoločnosti a cirkvi (Różnice w interpretacji małżeństwa we współczesnym społeczeństwie*

i Kościele) został przedstawiony przez ks. prof. dra hab. Antona Fabiana (Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach). Autor wskazał na różne perspektywy ujmowania małżeństwa: perspektywę Kościoła, socjologii, prawa, psychologii i pedagogiki. Podkreślił, że przyczyną nieporozumień i problemów są różnice w widzeniu koncepcji człowieka. Ostatni referat wprowadzający przedstawił Prorektor UPJPII, ks. prof. dr hab. Wojciech Misztal. Podczas wystąpienia, zatytułowanego *Matriarchat, patriarchat czy taka sama godność i różnorodność zadań? Przyczynek do oceny aktualności chrześcijańskiej duchowości rodziny* autor odwoływał się do Nowego Testamentu, starożytności grecko-rzymskiej i związanej z nią judaistycznej jako przykładów podejścia do małżeństwa. Ks. Misztal przedstawił duchowość małżeństwa i rodziny jako element konstytutywny duchowości chrześcijańskiej.

Po sesji plenarnej odbyły się sesje tematyczne zorganizowane w trzech blokach problemowych. Poniżej zostaną przytoczone tematy zaprezentowanych wystąpień.

W ramach pierwszej sesji, zatytułowanej *Kościół a rodzina*, której przewodniczącym był ks. prof. dr hab. Józef Stala, poruszano zagadnienia, takie jak: *Problem wychowania moralnego wyzwaniem dla współczesnej rodziny* (ks. dr hab. Marek Kluz, UPJPII); *Perspektywy wychowawcze współczesnej rodziny* (dr Katarzyna Zielińska-Król, KUL; ks. dr Jerzy Król, PWSZ w Chełmie); *Rola Kościoła katolickiego w umacnianiu świadomości narodowo-kulturowej Polaków w Niemczech* (dr Łukasz Ryszka, UPJPII); *Rodzina śląska: co zostało z tradycji? Perspektywy odnowy* (mgr lic. Karina Zajac, UŚ); *Rola rodziny w budowaniu cywilizacji pokoju – kontekst lokalny i globalny* (ks. dr Cezary Naumowicz, UKSW); *Małżeństwo kanoniczne jako budowanie wspólnoty rodzinnej na dobre i na złe do końca życia. Perspektywa sądowa wykluczenia nierozdzielności małżeństwa* (ks. dr Robert Kantor, UPJPII); *Troska Kościoła o współczesną rodzinę* (ks. prof. dr hab. Józef Stala, UPJPII).

Sesji, pod tytułem *Rodzina wobec problemów*, przewodniczył ks. dr Antoni Świerczek. Autorzy zgłoszonych do niej wystąpień podjęli następujące tematy: *Wartości a style życia czeskich rodzin – badania socjologiczne* (ks. dr Mariusz Kuźniar, Charles University in Prague); *Rodzina wobec medialnej „produkcji sensu”* (ks. dr hab. Michał Drożdż, prof. UPJPII); *Rodzina człowieka niepełnosprawnego jako wyzwanie dla duszpaństwa parafialnego* (ks. dr hab. Dariusz Lipiec, KUL); *O wybranych obszarach wsparcia rodzin wychowujących dziecko z uszkodzonym słuchem – fakty i prognozy* (dr Jolanta Baran, UP w Krakowie); *Psychospołeczne uwarunkowania wychowania dziecka przez samotnego ojca* (ks. dr Grzegorz Godawa, UPJPII); *Rodzicielstwo w narracjach osób wybierających bezdietny styl życia* (mgr Ewa Kielek-Rataj, UO); *Współczesna czeska rodzina i jej troska o transcendentny wymiar wychowania dziecka* (dr Noemi Bravená; Charles University in Prague).

Ostatniej sesji przyświecało hasło *Rodzina w perspektywie międzynarodowej* (przewodniczenie: dr hab. Elżbieta Osewska). W jej ramach wygłoszono następujące referaty: *Duszpasterstwo par małżeńskich jako miejsce katechezy* (ks. prof. dr hab. Janez Vodičar, Uniwersytet w Lublanie); *Empatyczne rodzicielstwo a rozwój dziecka* (doc. dr Barbara Simonič; Uniwersytet w Lublanie); *Katecheza we współczesnej czeskiej rodzinie* (ks. doc. dr hab. Ludvík Dřímal, Charles University in Prague); *Rodziny z chronicznie chorymi dziećmi a relacyjny model rodziny* (mgr Tanja Pate; Uniwersytet w Lublanie); *Sens życia rodziców zastępczych* (dr Maria Sedlakova, Kosice, Slovenska Republika); *Specyfika migracji rodzin polskich w kontekście integracji z Unią Europejską* (mgr Iwona Waldzińska, PWSZ w Oświęcimiu); *Rodzina: potencjalna przestrzeń doświadczenia religijnego* (dr hab. Elżbieta Osewska, prof. UKSW); *Małżeństwa polsko-arabskie: specyfika i zagrożenia* (dr hab. Małgorzata Stopikowska, prof. Ateneum, Ateneum – Szkoła Wyższa w Gdańsku).

Należy zwrócić uwagę na dużą różnorodność problemów poruszanych podczas sesji. Autorzy rozważali wiele kwestii, które cieszyły się dużym zainteresowaniem, co miało wyraz w żywych dyskusjach uczestników poszczególnych sympozjów.

Drugi dzień konferencji został poświęcony naukom o rodzinie jako dyscyplinie naukowej. W tej części konferencji uczestniczyli tylko zaproszeni pracownicy nauki związani z kierunkiem nauki o rodzinie. Tego dnia uczestnicy mogli wysłuchać dziewięciu referatów. Spotkanie podzielono na dwie części tematyczne: *Nauki o rodzinie w kontekście aktualnych wyzwań społeczno-politycznych, kulturowych, religijnych i edukacyjnych* oraz *Nauki o rodzinie – miejsce nauk o rodzinie wśród innych dyscyplin, jakość kształcenia, metodologia*. W pierwszej części, prowadzonej przez ks. prof. dra hab. Piotra Morcińca, omawiano wyzwania nauk o rodzinie z różnych perspektyw: *Perspektywa teologiczna* (ks. prof. dr hab. Bronisław Mierzwiński, UKSW); *Perspektywa antropologiczna* (Ks. prof. dr hab. Ireneusz Mroczkowski, UKSW); *Perspektywa pedagogiczna* (ks. prof. dr hab. Janusz Mastalski, UPJPII); *Perspektywa psychologiczna* (dr hab. Alicja Kalus, UO); *Perspektywa socjologiczna* (prof. dr hab. Lucjan Kocik, UPJPII). Druga część (prowadzenie: ks. prof. dr hab. Józef Stala) obejmowała następujące wystąpienia: *Kierunek nauki o rodzinie* (prof. dr hab. Wojciech Krzysztof Świątkiewicz; UŚ); *Troska o jakość kształcenia na kierunku nauk o rodzinie* (dr hab. Elżbieta Osewska, prof. UKSW); *Oparta na relacjach terapia rodzinna w teorii i praktyce* (ks. prof. dr Christian Gostečnik, doc. dr Barbara Simonič, mgr Tanja Pate, Uniwersytet w Lublanie); *Nauki o rodzinie w Polsce i na świecie – koncepcje i perspektywy rozwoju* (dr hab. Małgorzata Stopikowska, prof. Ateneum).

Zwieńczeniem konferencji była dyskusja panelowa z udziałem przedstawicieli wydziałów prowadzących kierunek nauki o rodzinie.

W czasie trwania konferencji zaprezentowano wiele ciekawych rozważań teoretycznych dotyczących problematyki rodziny oraz zaprezentowano najnowsze wyniki badań, a także ich praktyczne zastosowania. Uczestnicy, reprezentujący ważne ośrodki naukowe z Polski i zagranicy, mieli okazję wymieniać doświadczenia i zaczerpnąć inspirację do dalszych prac naukowych.

Warto wspomnieć również o ciepłym klimacie stworzonym przez Gospodarzy i wszystkich uczestników. Podkreślenia wymaga także sprawna i dobra organizacja Konferencji oraz liczny udział studentów.

Jedną z atrakcji było zwiedzanie gmachu Biblioteki Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II. Zarówno jej architektura, zastosowane technologie, jak i bogaty księgozbiór zrobiły ogromne wrażenie na zwiedzających. Warto wspomnieć zwłaszcza o dwóch cennych księgozbiorach, które biblioteka ma w swoim posiadaniu. Są to: księgozbiór Jana Pawła II oraz księgozbiór Jerzego Turowicza. Przedstawiciele ośrodków naukowych obecni na konferencji otrzymali wybrane publikacje Wydawnictwa Naukowego PAT, płytę z nagraniami Chóru Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II oraz inne pamiątki.

W tym miejscu należy złożyć podziękowania na ręce organizatorów oraz wyrazić nadzieję na dobre owoce tego spotkania, a także oczekiwanie na kolejne.

Ewa Kiełek-Rataj
Instytut Psychologii
Uniwersytet Opolski